

Den familiære krop

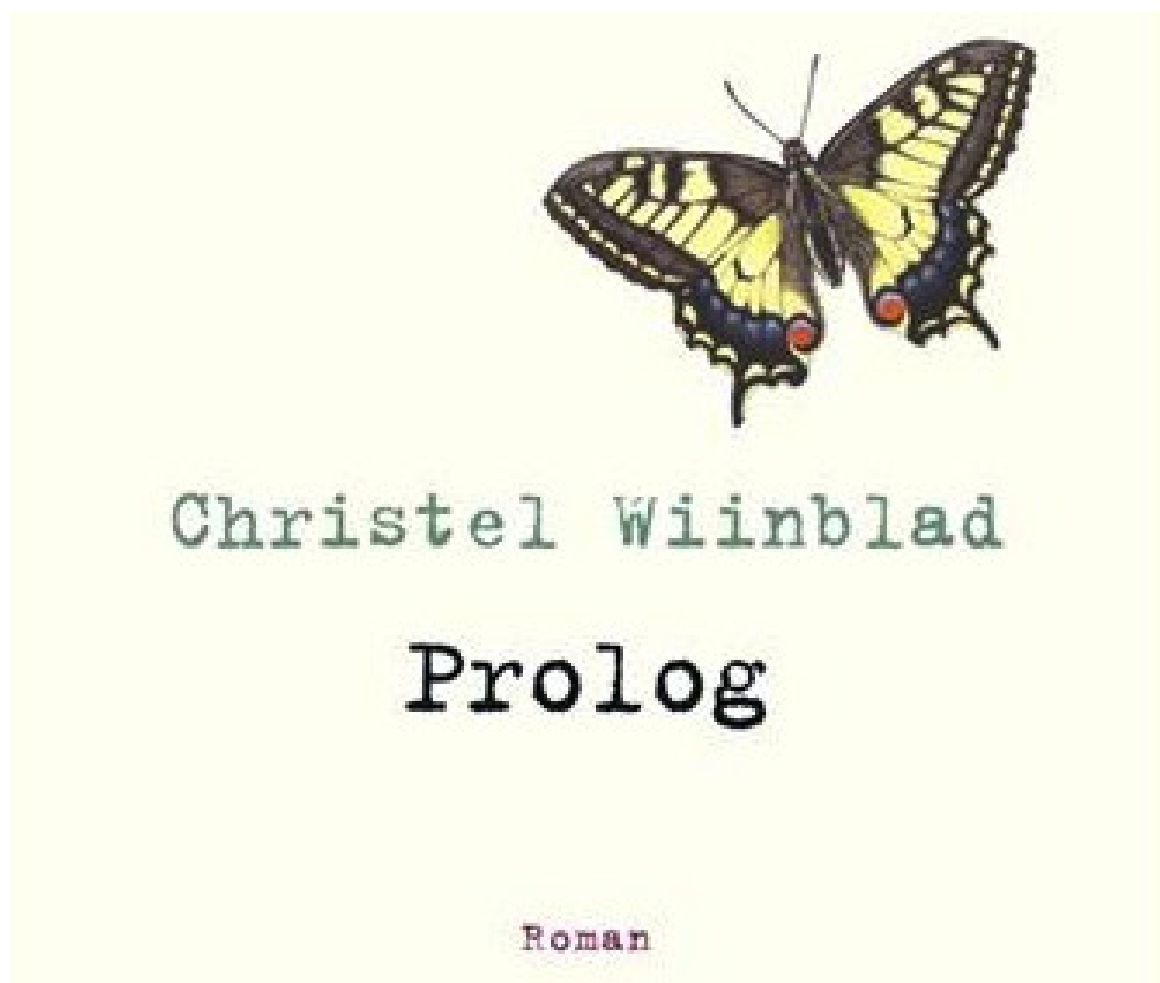

Foto : cover fra bogen

ANMELDELSE / 14.12.11

Christel Wiinblad har med 'Prolog' begået en lyrisk debutroman, hvor hun undersøger, hvordan man undgår at falde i offerrollefælden, når man fortæller om incest. Hun prøver simpelthen at give en ung kvinde et sprog om sig selv og sin krop.

Andreas Eckhardt-Læssøe

Det er ikke noget nyt at skrive om incest. Nabokovs *Lolita* er måske det bedst kendte eksempel på at give fortællerstemmen til en mand med et seksuelt forhold til en lidt for ung pige. Skandaløst nok var hun nemlig kun 12 år.

I dag skal der måske lidt mere til. Nyhederne er fulde med ord som Tøndersag og sexring. Det har

Christel Wiinblad også hørt. Men hvor jeg selv har tænkt; Hvordan kunne det svin gøre det, er det ikke det centrale incestspørgsmål i denne fortættede lille roman.

I Prolog, der er titlen på Wiinblads tredje bog og første roman, følger vi i sceniske tableau-lignende indstillinger en pige fra tidlig barndom, med lyseblå satin- og tylkjolekrop til voksent kvindeliv i midten af tyverne med gældspræget bulimi- og sminkedåsekrop.

Formelt set i korte kapitler med navne som Hummer, Gaven, Dynen med guld og damer på og De hjerteformede chokolader. Alle lokkegaver i en eller anden forstand. Man kan næsten se den store glemmekasse fyldt med ting, der kan mindes, men allerhelst glemmes. De skal i hvert fald ikke snakkes om.

At skrive et kropssprog

Sprogligt arbejdes der med opmærksomhedskrævende sætninger i billed- og betydningsmættede korte sekvenser, hvor alting er adskilt, og der ingen sammenhæng er imellem, hvad der sker, og hvad der tænkes. Krop og sind er uforenelige. De forskellige aktørkroppe i bogen er ofte defineret ud fra det tøj de har på, hvor gamle de er, eller deres familiære rolle.

Hovedpersonens egen krop har den særlige egenskab, at den kan adskilles fra tankerne. Hør bare her, hvor faren efter endt samleje med ny kone ikke helt har fået nok, og har fundet frem til den 13-årige krops værelse.

»Kroppen bliver hurtigt og rutineret næsten følelsesløs, for den store sorte skikkelse af instinkt og dyrisk er nu helt tæt på. Sengen knager, og så forlader hun endelig kroppen nok til ikke at kunne mærke så meget, men synet kan hun ikke helt slippe for.«

Det kan provokere, at det lader til at være en påstand om, at man i en slags meditativ øvelse, kan lære at glemme den fysiske smerte ved det seksuelle overgreb. Men det som sproget peger på - i kraft af overhovedet at være blevet til som tekst - er, at vores hovedperson overlever disse ting, og kan beskrive dem. Beskrive den distancerede krop, der både kan se trænet, teenagespirende og cowboybukseindsnørret ud. Men en krop som udelukkende er til i kraft af det alfaderlige, videnskabelige og gerrige blik, der hele tiden overvåger og fortætter. Ligeså meget igennem sin altoverskyggende tilstedeværelse, som sit uroskabende fravær.

Der foregår nogle fundamentale svigt igennem bogen, som istandsætter den dramaturgiske akse, der ellers ligger godt gemt væk bag det blodtunge billedmageri. Morens eklatante svigt når hun

reagerer med at sige ”Det gør du da ikke imod mig!!”, og gennem resten af bogen er spøgelsesagtigt fraværende. Ikke fra pigens liv, men fra fortællingen forstås.

Det kan virke lige lovligt klichéfyldt, når socialrådgiveren præsenteres som en lidt for kvabset og kaffeplettet mand, der i blødt socialpædagogisk sprog næsten messer, at vi jo alle er voksne mennesker, men på ingen måde er i stand til at hjælpe. For det er ikke den bløde mand med det sociale sikkerhedsnet, der har svaret. Det sprog har faren nemlig også lært, og selvom han er sådan en mand, sådan en type, som de har mødt før på socialforsorgen, er der tilsyneladende ingen konsekvens ved hans handlinger. Hans sprog er ligeså fedtet som hans gode mad, og slesk som hans lidt for våde kys. Han elsker hende for evigt og kan aldrig give slip. Derfor er hun mærket. Derfor har hun ikke selv noget sprog til at definere sig selv. Der er heller ingen til at lytte.

Det lillesøsterlyttende spejl

Der er dog en, der virkelig gerne vil lytte og etablere et fælles sprog. Nemlig den halvlillesøstrende krop. I sit manglende sprog, når hun både går forbi den lukkedes hvide rum med jerntrømmesenge, hvor hun selv er blevet grå, og ud på den anden side af rygergården, hvor hun tager ejerskab over sit liv.

Hun er den vej ud som vores sminkerede krop ikke kan finde, ikke kan få sig selv til at tage. Hun kan ikke være modig, og eje sine problemer, hun er holdt op med at lede efter et sprog, og synes, lettere provokerende, at være blevet handlingslammet. Hendes eneste tilbageværende reaktion er for meget dårlig mad, og dertilhørende opkast på kollegiebadeværelset.

Som de gode borgere vi er, ikke gode til at møde mennesker med problemer, uden at sætte dem i offerrollen, og med det samme opstille en alenlang liste med løsningsforslag.

Det gælder selv den støvlebeklædte søsterkrop, der ikke kan forstå, at højhæle-halvsøsterkroppen ikke vil lytte på hendes dyrtkøbte erfaringer. Vi andre har jo også haft vores at slås med, og kan ikke helt forstå hvorfor hun ikke også kan komme videre. Det er faktisk temmelig irriterende.

Den eneste, der rigtig elsker hovedpersonen og lytter til hende, er Christel Wiinblad. Man kan mærke, hvordan sprogligheden er vokset direkte ud af den grundlæggende splittelse der ligger til grund for bogen, og kærligheden til metamorfosekroppen. Den krop, der smukt symboliseres med en sommerfugl og larve på bogens omslag. Om der skal tænkes nærmere over, at det er sommerfugl på forsiden, og en larve på bagsiden, om det er en degenerativ roman, tror jeg er mindre vigtigt. Mere vigtigt tror jeg det er, at Christel Wiinblad lige har skrevet speciale om Inger Christensens

sonnetkrans Sommerfugledalen.

Og mest vigtigt tror jeg det er, at det Prolog indeholder løftet om en fortsættelse, og at manuskriptet vist nok allerede forelægger.

Når Christel Wiinblad debuterer som romanforfatter, er det ikke kun et skift af formen, men af indholdet.

Selvom det, som nævnt, ikke er noget nyt at skrive om en incestramt familie, er det noget nyt for Christel Wiinblad at skrive om en anden familie end sin egen. Med '49 Forelskelser' fik vi hendes forbilleder, og i 'Min Lillebror' fik vi en hyldest til det liv, der næsten blev hende berøvet, og til det fælles liv der uundgåeligt er imellem søskende. Smukt, poetisk og hudløst ærligt var, hvad vi kendte hende for. Men hudløst ærligt på egen bekostning. For selvom de samme adjektiver med fordel kunne bruges, er hun nu ærlig på en andens bekostning.

Spurgte om Prolog svarede Christel Wiinblad, at efter at have modtaget statens kunststøtte følte hun sig forpligtiget til at skrive om noget, der vedrørte os alle sammen. Det kan være en farlig fælde, at ville ændre noget; skrive noget, der betyder noget. Ikke bare for hende, men for samfundet.

Når der i prolog altså søges at gøre op med offerrollefælden, sætter hun en ny og ubemærket snare op for sig selv, når dette læses som en roman med social agenda. Socialrådgiveren er lidt for karikeret, og de grå jernsenge på den lukkede lidt for letkøbte.

Men som beskrivelse af en ung kvinde med traume, og sanserne helt ude på overtøjet står den utroligt stærkt.

Vi kan vel kun vente på, hvad Prolog viser sig at være en prolog for.

FAKTA

Christel Wiinblad

Prolog

Gyldendal - er
udkommet

155 sider

179 kr

Andreas Eckhardt-
Læssøe er nyeste
tilføjelse til
bogredaktionen her
på ATLAS. Andreas
studerer
litteraturvidenskab på
Syddansk Universitet,
når han ikke driver
Mellemfolkeligt
Samvirke-projektet
Café Mellemrummet
på Ravnsborggade
på Nørrebro. For
ATLAS vil Andreas
primært skrive om
nyere danske
forfattere.